

PENGURUSAN RISIKO DALAM PELAKSANAAN KOKURIKULUM MURID SEKOLAH RENDAH DAERAH SEPANG

Pirontha Kalaiselvan

*Megat Ahmad Kamaluddin bin Megat Daud

Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya

*megat@um.edu.my

ABSTRACT

Risk management is essential for co-curricular activities as these activities ensure students' safety are maintained for each activity. Risk management in the implementation of the curriculum is intended to control, prevent and mitigate any risks and accidents. The purpose of this study is to identify the risk management and implementation of the primary school curriculum in Sepang. This study utilized a quantitative method involving 280 peoples from the Kumpulan Pelaksana Pengurusan kokurikulum (KPP) and teachers who were directly involved in the curriculum activities. Random sampling was used to select the participants. The results of quantitative studies were obtained using questionnaires and analysed with SPSS to identify frequency, percentage, mean, standard deviation and standardization. The results show that risk management practices are at a very high level (mean = 4.66). The results also show that co-curriculum implementation level is also very high (mean 4.54). The correlation test showed that there was a high correlation between the level of risk management and pupil co-curricular implementation ($r = .779$). The findings of this study provide guidance for school management to be aware of the risk management practices in co-curricular activities.

Keywords: Risk Management, Co-Curricular Activities, Students' Safety, Primary School

PENGENALAN

Pengurusan risiko merupakan satu proses yang sistematik, dan berterusan bagi mengenal pasti, menilai, mengurus serta mengurangkan risiko kemalangan dan kecederaan. Pengurusan risiko menjadi salah satu isu yang hangat dan menjadi perhatian seluruh dunia kerana ia melibatkan aspek keselamatan diri. Pendidikan aktiviti kokurikulum diterapkan untuk membangunkan modal insan yang cergas, kreatif, berdaya saing dan mempunyai jati diri selaras dengan hasrat Falsafah Pendidikan Kebangsaan (FPK). Dalam rancangan Malaysia ke-10 penglibatan murid dalam aktiviti kokurikulum turut diberi penekanan untuk memupuk pembangunan sahsiah murid (Haslinda Husain, Siti Noriam Yaakob & Mohd Radzani Abdul Razak, 2017). Sehubungan dengan itu, guru memainkan peranan utama dalam menguruskan kokurikulum berjalan dengan lancar.

Di negara kita, pengurusan risiko amat penting dalam pelaksanaan kokurikulum murid di sekolah rendah. Masalah-masalah melibatkan keselamatan dan kecederaan di sekolah sering berlaku disebabkan beberapa elemen kecuaiian dan pengurusan risiko yang tidak dirancang. Kini, isu keselamatan sekolah menjadi perkara yang sangat sensitif kerana ia mengakibatkan kecederaan nyawa, harta benda, serta kualiti pendidikan sesebuah organisasi. Berdasarkan Akta Pendidikan 1996, kegiatan kokurikulum melibatkan aktiviti luar bilik darjah dan melibatkan proses pengajaran secara praktikal, dimana ia melibatkan individu murid atau sekumpulan murid untuk mengukuhkan lagi kemahiran-kemahiran dari segi fizikal dan mental (Zalina Mohd Tahir, 2014). Sehubungan dengan itu, guru-guru ditegaskan untuk

menjalankan aktiviti kokurikulum secara teratur. Guru – guru perlu memastikan keberkesanan pelaksanaan kokurikulum dengan jayanya seperti yang tertakluk dalam surat pekeliling.

Namun begitu, masalah pengurusan risiko telah menjadi satu kebimbangan di sekolah terutamanya sewaktu pelaksanaan kokurikulum. Akibat kemalangan dan kecederaan yang tinggi dalam aktiviti kokurikulum di sekolah, ianya telah menimbulkan pelbagai komplikasi yang negatif. Sehubungan dengan itu, timbul kebimbangan ibu bapa untuk membenarkan anak – anak mereka melibatkan diri dalam kegiatan aktiviti kokurikulum kerana risau dengan risiko kecederaan yang akan menimpa.

Kementerian Pendidikan Malaysia melaksanakan tanggungjawab dengan mengeluarkan beberapa surat pekeliling ikhtisas (SPI) berkenaan pengurusan keselamatan sekolah dari aspek pengurusan risiko. Berdasarkan kepada Surat Pekeliling Perbendaharaan Bil 2/1991 terdapat juga pihak pengurusan kokurikulum sekolah yang tidak menyelenggara dan mengurus kemudahan peralatan untuk aktiviti kokurikulum di sekolah. Ini menyebabkan penglibatan murid berkurangan dan kejayaan aktiviti kokurikulum tidak akan tercapai. Bukan sahaja Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) memainkan peranan malah, Kementerian Kesihatan Malaysia, Jabatan Kesihatan dan Keselamatan Pekerjaan (DOSH), Institut Keselamatan dan Kesihatan Pekerja (NIOSH) juga turut menyumbang menyediakan garis panduan mengatasi risiko demi menjamin keselamatan dan penglibatan murid – murid di sekolah.

Secara umumnya, masalah pengurusan risiko dalam pelaksanaan kokurikulum mempengaruhi penglibatan guru dan murid secara langsung. Di sekolah, proses pengurusan risiko dalam urusan kokurikulum menjadi salah satu unsur yang mencabar diantara pengurus dan guru- guru. Pelaksanaan kokurikulum yang terancang mampu mengatasi sebarang risiko dan ancaman keselamatan murid. Dari aspek kokurikulum, murid – murid biasanya meluangkan masa yang banyak dengan melibatkan aktiviti sukan dan permainan di padang sekolah. Maka pengurusan risiko amat penting dalam menyediakan kawasan atau ruang permainan yang sesuai.

Justeru, kajian pengurusan risiko dalam pelaksanaan kokurikulum murid ini diharap dapat membantu mengenal pasti pengurusan risiko dalam aktiviti kokurikulum supaya aktiviti yang dirancangan dapat dilaksanakan dengan jayanya tanpa adasebarang risiko yang menjejaskan keselamatan murid.

PENYATAAN MASALAH

Penglibatan dalam aktiviti kokurikulum memberikan murid peluang untuk membangunkan bakat dan minat mereka di luar persekitaran bilik darjah yang formal (Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia, 2013-2025). Namun begitu dalam aspek pelaksanaan kokurikulum, pengurusan risiko menjadi satu isu yang menarik perhatian masyarakat. Beberapa masalah seperti pengurusan risiko dalam pelaksanaan kokurikulum adalah agak tinggi. Terdapat kes-kes berisiko yang berlaku sewaktu pelaksanaan kokurikulum disebabkan pengurusan risiko tidak dirancang dengan teratur. Menurut Marinah Awang dan Norhazwani Suyanto (2017), sehingga ke hari ini kes-kes kemalangan, kecederaan dan kematian yang berlaku dalam kalangan pelajar masih berlaku tidak kira sama ada di dalam atau luar premis sekolah. Oleh yang demikian, keadaan ini mencetus kerisauan dan kegusaran dalam kalangan ibu bapa dan masyarakat tentang keselamatan murid – murid sewaktu di sekolah.

Guru penolong kanan kokurikulum, setiausaha kokurikulum, guru penyelarass kokurikulum, dan guru penasihat kokurikulum mempunyai tanggungjawab utama dalam melaksanakan kegiatan kokurikulum dari aspek perancangan, pengelolaan, penilaian, pemantauan, pelaporan dan penambahbaikan. Walaubagaimanapun, didapati segelintir guru kokurikulum yang gagal menjalankan tugas mereka sebagai guru kokurikulum kerana kekurangan kompetensi dan kemahiran dalam menguruskan aktiviti kokurikulum (Ahmad Esa et al 2015). Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) juga menyarankan pelbagai inisiatif dalam menjaga keselamatan murid dengan merancang program pendidikan pengurusan

risiko murid dalam sistem pendidikan negara. Guru pula, harus merancang, mendidik, memantau proses pengurusan risiko dengan teliti. Menurut Fatimah Mustafa (2015), tugas memantau keselamatan murid serta mengurus risiko ini memerlukan guru lebih bersedia membawa amalan baru dalam merancang dan mengamalkan aktiviti.

Disamping itu, sikap kurang prihatin dalam kalangan guru juga menjadi punca terjadinya sesuatu situasi yang berisiko. Kecekapan dan kebijaksanaan serta kesanggupan seseorang guru dalam merancang, melaksana, menilai serta melakukan penambahbaikan terhadap sesuatu program dapat mengukur tahap keberkesanan pelaksanaan kokurikulum murid di sekolah (Zalina Mohd Tahir, 2014). Guru yang kurang berpengalaman mengendalikan sebarang aktiviti yang berisiko juga menjadi masalah. Ini kerana setiap guru mempunyai pengalaman berbeza dari segi pemahaman konsep pengurusan risiko dalam pelaksanaan kokurikulum. Azwan (2015), berpendapat guru dengan latar belakang yang berbeza, kurang berpengetahuan dan kurang pengalaman serta guru yang tidak berminat terhadap tugas – tugas mengurus aktiviti kokurikulum menganggap tugasan yang diberikan sebagai beban menyebabkan mereka bertindak secara sambil lewa.

Isu keselamatan persekitaran sekolah semakin meruncing. Persekitaran sekolah menjadi tempat berlakunya proses pengajaran yang formal dan bukal formal. Beberapa dapatan kajian menunjukkan, adanya hubungan yang erat antara persekitaran pembelajaran dan hasil pembelajaran, sama ada kerana pencapaian atau kejayaan mereka. (Ahmad, Osman & Halim, 2010; Fraser, 2012; Noh, 2008; Mokhtar, 2012; Ismail, 2001; Kilue & Muhamad, 2017). Sehubungan dengan itu, ada juga sekolah yang menghadapi masalah dari segi mendapatkan kawasan padang dan gelanggang yang luas serta selamat untuk digunakan (Dicken Kilue & Tajul Ariffin Muhammad, 2017). Situasi sebegini menyebabkan pelaksanaan kokurikulum dilakukan dikawasan gelanggan terbuka yang kecil sehingga menghadkan pergerakan ruang yang diperlukan, bagi bilangan murid yang ramai.

TUJUAN KAJIAN

Tujuan kajian ini ialah untuk mengenal pasti tahap pengurusan risiko dalam pelaksanaan kokurikulum murid sekolah rendah. Pengkaji juga turut meneliti hubungan antara pengurusan risiko dan pelaksanaan kokurikulum murid di sekolah rendah daerah Sepang.

OBJEKTIF KAJIAN

Kajian ini memfokuskan kepada objektif – objektif tertentu bagi mengenal pasti pengurusan risiko dalam pelaksanaan kokurikulum sekolah rendah. Objekif – objektif kajian ini adalah seperti yang berikut:

1. Mengetahui tahap pengurusan risiko di sekolah rendah daerah Sepang.
2. Mengetahui tahap pelaksanaan kokurikulum di sekolah rendah daerah Sepang.
3. Menganalisis hubungan antara pengurusan risiko dan pelaksanaan kokurikulum di sekolah rendah daerah Sepang.

SOROTAN KAJIAN

Pengurusan Risiko

Sekolah ada kalanya berdepan dengan risiko dalam aktiviti kokurikulum berpunca daripada kecuaiannya, persekitaran aktiviti yang tidak selamat, kualiti pengurusan dan kejurulatihan yang tidak mahir serta akibat bencana alam. Kes – kes seperti sesat di hutan, kecederaan dan gangguan mental menyebabkan ia menjadi buruk. Keadaan akan bertambah sukar jika berlakunya insiden kematian dan menimbulkan

tanggapan negatif dalam kalangan ibu bapa. Marinah Awang dan Norhazwani Suyanto (2017), pula menyatakan golongan ibu bapa yang terlalu obses dengan isu keselamatan anak mereka sanggup mengambil langkah berwaspada dengan tidak membenarkan anak – anak mereka menyertai sebarang aktiviti sekolah kerana risau akan berlaku sesuatu yang tidak diinginkan.

Aktiviti kokurikulum boleh dijalankan secara individu, berkumpulan atau dalam satu kelompok besar. Justeru, aspek keselamatan menjalankan aktiviti kokurikulum adalah elemen yang sangat penting dan perlu diberi fokus. Aspek pengurusan risiko wajib sentiasa ditekankan mengikut matlamat dan tujuan aktiviti dijalankan. Pihak sekolah perlu menggunakan kepakaran jurulatih yang mempunyai sijil pengiktirafan yang sah atau guru yang mempunyai kemahiran serta tahu mengendalikan aktiviti permainan dan kokurikulum. Kajian oleh Ahmad Esa dan Mustaffa (2015) menjelaskan amalan pengurusan risiko harus diamalkan oleh jurulatih untuk membentuk keadaan yang selamat dan mengelak jurulatih daripada didakwa di mahkamah kerana kecuai.

Selain itu, jika guru tidak mengambil berat terhadap pengendalian pengurusan risiko maka sesuatu kejadian yang tidak diinginkan mampu berlaku. Guru mahupun jurulatih disekolah memainkan peranan utama bagi menguruskan keselamatan murid sepanjang aktiviti kokurikulum dilaksanakan. Kajian yang dijalankan oleh Haslinda et al. (2017) tentang kompetensi guru dengan hubungannya dengan pencapaian kokurikulum murid berpendapat bahawa guru yang terbeban apabila melaksanakan aktiviti kokurikulum kurang bersungguh dan tidak bermotivasi melakukan tugas mereka. Sikap tidak prihatin, sambil lewa dan tidak menghiraukan faktor risiko boleh menjadi penyebab berlakunya kecederaan. Keadaan ini juga menjejaskan pencapaian kokurikulum murid.

Fatimah Mustaffa & Ahmad Esa (2015) menjelaskan bahawa institusi pendidikan Malaysia juga tiada model amalan pengurusan risiko sukan yang boleh diguna pakai oleh guru, pensyarah dan pentadbir sukan bagi mewujudkan sifar risiko dalam aktiviti sukan. Oleh sebab itu, para penggerak sukan perlu menggunakan pengalaman sedia ada, kemahiran dan pekeliling iktisas dalam menguruskan risiko sukan. Justeru, kajian ini bertujuan untuk mengenalpasti tahap pengurusan risiko dalam pelaksanaan kokurikulum. Sehubungan itu, beberapa faktor telah dikenal pasti sebagai domain bagi pengurusan risiko. Pengkaji turut mendapati pengurusan risiko mempunyai kaitan dengan faktor persekitaran. Ini kerana dapatan kajian yang dijalankan oleh Mohd Fazli et.al (2013) menyatakan bahawa penglibatan murid dalam aktiviti kokurikulum dipengaruhi oleh faktor persekitaran. Struktur persekitaran sekolah boleh dikatakan mempunyai ciri – ciri berbeza antara satu sekolah dengan sekolah lain. Persekitaran sekolah yang kondusif akan meningkatkan penglibatan murid dalam sesuatu aktiviti.

Manakala, kajian oleh Norul Amla (2016) turut mengenal pasti kekangan persekitaran sekolah dalam pelaksanaan pengajaran pendidikan secara berkesan di sekolah menengah. Kajian mendapati bahawa faktor kekangan persekitaran sekolah berada pada tahap yang sederhana. Kawasan padang yang sempit dan keadaan yang tidak selamat menyukarkan aktiviti Pendidikan Jasmani. Ini kerana, kawasan ruang padang yang sempit dan tidak selamat akan menghadkan pelaksanaan aktiviti sukan. Situasi sama seperti ini timbul dalam pelaksanaan kebanyakan aktiviti sukan dan kokurikulum. Carney & Howell (2014) mengatakan kawasan padang yang sempit menjadi halangan kebebasan bagi sukan permainan seperti bola sepak, bola jaring, hoki di mana ianya memerlukan kawasan padang yang agak luas.

Pelaksanaan Kokurikulum

Kajian oleh Rohani Basran dan Mohd Asri Mohd Noor (2019) mendapati tahap pengurusan kokurikulum di sekolah rendah berada pada tahap sederhana. Tambahan pula, kajian Noor Azam et.al (2017) menyatakan proses pengurusan harus diperbaiki agar berfungsi kepada pengurus- pengurus kokurikulum di semua sekolah. Pengurusan aktiviti kokurikulum mempunyai hubungan dalam proses pelaksanaan kokurikulum. Noor Azzam Syah Mohamed dan Suria baba (2016) juga turut menyatakan

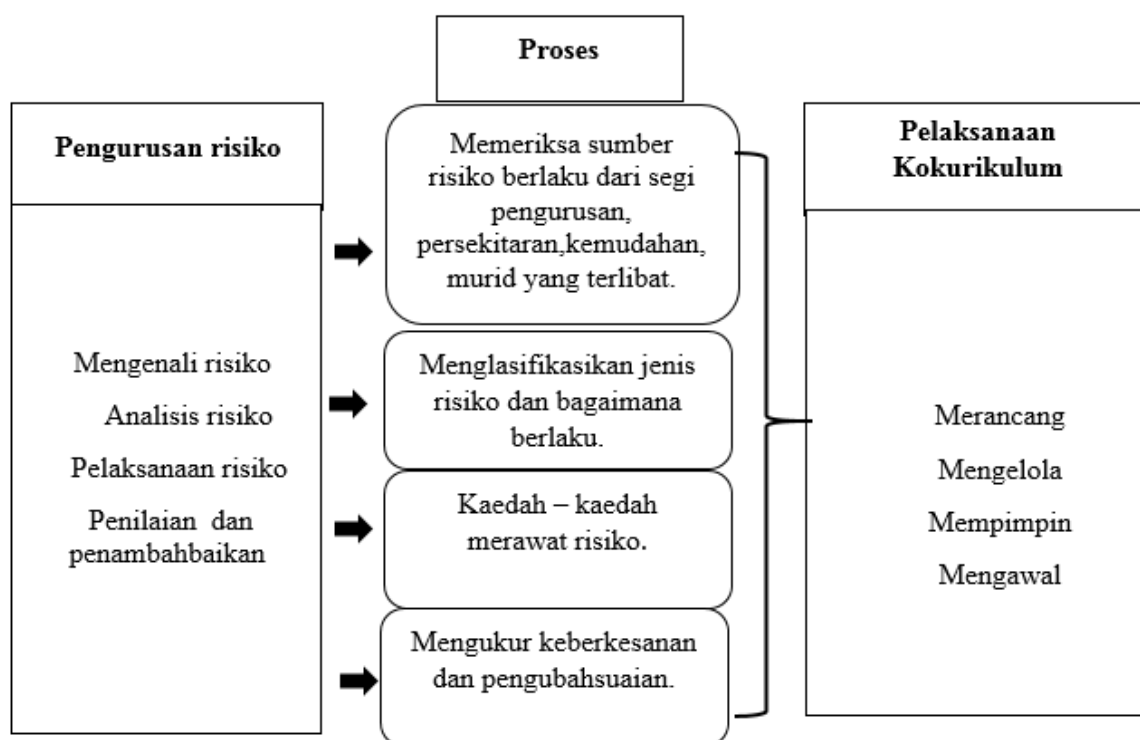
perancangan merupakan perkara yang penting dalam mengurus kokurikulum di sekolah. Selaras dengan itu, pengurusan yang efektif akan turut mendorong penglibatan murid secara aktif dalam aktiviti kokurikulum.

Mohd Izam dan Norziana Ayob (2015), pula menyatakan peranan pengetua dalam pengurusan kokurikulum adalah penting. Kajian tersebut dijalankan di sekolah menengah untuk mengkaji perspektif guru penasihat kokurikulum terhadap peranan pengetua dalam pengurusan kokurikulum. Dalam kajian ini, peranan pengetua dikaji daripada empat aspek iaitu perancang, pengelola, pemimpin dan pengawal kokurikulum. 323 orang guru sebagai penasihat kokurikulum daripada 12 buah sekolah telah dipilih untuk kajian ini. Dapatan kajian menunjukkan perspektif guru terhadap peranan pengetua dalam empat aspek tersebut pada tahap yang tinggi. Mohd Izam dan Norziana Ayob (2015), menyatakan bahawa pentingnya peranan pengetua dalam mempraktikkan peranan pengurusan yang cekap agar guru – guru dan pelajar lebih bermotivasi melibatkan diri untuk menjayakan aktiviti kokurikulum.

Zainal Arif et al. (2016) mengkaji peranan GPK Kokurikulum berdasarkan beberapa aspek iaitu perancang, pengelola, pemimpin dan pengawal kokurikulum di sekolah. 171 orang guru daripada dua sekolah telah dijadikan sebagai sampel kajian ini. Hasil kajian menunjukkan bahawa pentingnya peranan GPK Kokurikulum melaksanakan pengurusan kokurikulum secara berkesan. Pengurusan yang berkesan akan membantu guru dan murid menjayakan kegiatan kokurikulum. Berdasarkan kepada kajian Norhidayati Hassan dan Muhammad Hussin (2018), pelaksanaan kokurikulum dapat dijalankan dengan jayanya jika guru penasihat memahami tugas serta menjalankan tugas dengan penuh berminat, jujur serta berdedikasi. Aspek pengurusan kokurikulum yang dibincangkan dalam kajian ini ialah merancang, mengelola, mengawal dan memimpin.

KERANGKA KONSEPTUAL KAJIAN

Bagi usaha mengenal pasti pengurusan risiko dalam pelaksanaan kokurikulum, pengkaji telah merangka satu konsep. Kerangka konseptual kajian ini terdiri daripada dua bahagian utama iaitu pengurusan risiko dan pelaksanaan kokurikulum. Rajah 1 dibawah menerangkan kerangka konseptual yang dirangka untuk kajian ini. Dalam pembolehubah bebas, domain yang pilih telah diadaptasi daripada model pengurusan risiko. Domain – domain ini memberi penekanan kepada guru memastikan keselamatan murid sewaktu aktiviti kokurikulum serta mengurangkan risiko kemalangan. Domain di bahagian ini dibentuk berasaskan model Kaiser (1986), Miller (1989), Clement (1998) dan Hronek & Spengler (2002). Domain yang dipilih untuk bahagian pembolehubah bebas ialah mengenali risiko, analisis risiko, pelaksanaan, penilaian dan penambahbaikan. Pembolehubah bersandar dalam kerangka ini adalah pelaksanaan kokurikulum. Domain bagi pembolehubah bersandar dirangka daripada teori pengurusan Stoner, Freeman, Gillbert (1995). Aktiviti merancang, mengelola, memimpin dan mengawal merupakan domain bagi pelaksanaan kokurikulum. Domain yang dipilih membantu guru menguruskan pelaksanaan kokurikulum dengan cekap dan selamat.

Rajah 1. Kerangka Konseptual Kajian

METODOLOGI KAJIAN

Reka Bentuk Kajian

Kajian ini berbentuk penyelidikan deskriptif jenis tinjauan iaitu menggunakan soal selidik. Kaedah kuantitatif yang dipilih bertujuan untuk mengetahui tahap pengurusan risiko dalam amalan pelaksanaan kokurikulum murid di sekolah rendah daerah Sepang. Kaedah ini bersesuaian dengan kajian kerana mudah untuk mendapatkan maklumat tentang sesuatu perkara dan peristiwa yang berlaku. Menurut Creswell (2014) kaedah kajian kuantitatif digunakan untuk menghuraikan bagaimana satu pemboleh ubah menjelaskan pemboleh ubah yang lain dan kebiasanya, kajian berunsur kuantitatif ini bersifat positivisme logik dan memberi tumpuan kepada pemboleh ubah bebas dan pemboleh ubah bersandar.

Populasi dan Persampelan

Populasi kajian sangat penting diketahui bagi menentukan bilangan sampel yang diperlukan daripada bilangan populasi yang diwakili (Norhannan Ramli 2016). Dalam kajian ini, populasi kajian yang terlibat dalam pengumpulan data kuantitatif ialah guru – guru sekolah rendah di daerah Sepang yang terdiri daripada guru penolong kanan kokurikulum, setiausaha kokurikulum, penyelaras kelab dan persatuan, penyelaras badan beruniform, penyelaras sukan dan permainan serta guru – guru ahli jawatan kuasa yang terlibat dalam kegiatan kokurikulum. Anggaran bilangan guru daripada 12 buah sekolah yang telah dipilih ialah 860 orang guru.

Kaedah persampelan yang digunakan oleh penyelidik ialah pemilihan sampel secara rawak. Sampel dipilih secara rawak mudah agar setiap individu di dalam populasi berpeluang untuk dipilih menjadi responden yang mewakili populasi tersebut (Fuad Mohamed Berawi, 2017). Semua sampel guru yang terlibat secara langsung terlibat dengan aktiviti kokurikulum dijadikan sebagai responden kajian.

Berpandukan jadual penentu saiz sampel Krejcie dan Morgan (1970), seramai 280 orang guru sekolah rendah di daerah Sepang dipilih sebagai sampel kajian.

Instrumen Kajian

Penyelidik telah menggunakan soal selidik sebagai instrumen kajian. Penyelidik telah menggunakan instrumen kajian yang telah di ubahsuai daripada kajian terdahulu oleh Mohd Izam Mohd Hamzah & Norzana Ayob (2015). Instrumen soal selidik juga dapat memudahkan responden untuk menjawab soalan kerana pilihan jawapan sedia ada, menjimatkan masa dan memudahkan mendapat kerjasama daripada para responden (Anita Ithin & Zuraidah Abdullah 2018).

Terdapat 52 item yang terkandung dalam soal selidik ini. Borang soal selidik ini mengandungi tiga bahagian iaitu bahagian A, bahagian B dan bahagian C. Bahagian A merupakan demografi dimana responden akan melengkapkan butiran diri. Bahagian B pula adalah maklumat mengenai pengurusan risiko. 25 item telah dibina daripada empat elemen untuk mengukur tahap pengurusan risiko. Empat elemen tersebut adalah mengenali risiko, analisis risiko, pelaksanaan risiko, penilaian dan penambahbaikan. Manakala bahagian C pula mengandungi 22 item yang berfokuskan pemboleh ubah bersandar untuk mengetahui bagaimanakah pelaksanaan kokurikulum murid disekolah. Empat elemen seperti merancang, mengelola, memimpin dan mengawal telah digunakan dalam bahagian C. Kesemua soalan ini menggunakan Skala Likert lima mata yang diwakili oleh lima angka, iaitu 1 hingga 5. Angka – angka tersebut dimaksudkan dengan 5=Sangat Setuju (SS), 4= Setuju (S), 3=Agak Setuju (AS), 2 = Tidak Setuju (TS) dan 1= Sangat Tidak Setuju (STS).

Analisis Data

Dalam kajian ini, data yang dikutip melalui borang soal selidik dianalisis menggunakan program SPSS (Statistic Package For the Social Science) Version 23. Analisis secara deskriptif ini memberi maklumat secara keseluruhan mengenai sampel dari segi latar belakang, demografi sampel yang diselidiki. Data yang diperoleh dianalisis melalui statistik deskriptif. Pengkaji telah menggunakan statistik deskriptif untuk menghurai secara menyeluruh profil responden dari segi jantina, umur, kelayakan akademik tertinggi, pengalaman mengajar, pengalaman melibatkan diri dalam kursus pengurusan risiko.

Analisis ini bertujuan untuk memberi laporan awal berkaitan sampel yang telah dikaji. Bagi menganalisis data deskriptif, analisis yang digunakan adalah frekuensi, peratusan, min dan sisihan piawai. Dalam kajian ini, soal selidik menggunakan skala likert yang mengukur pelbagai dimensi dari aspek tahap kefahaman dan tahap pelaksanaan. Jadi satu interpretasi skor min setiap pemboleh ubah yang digunakan dalam instrumen soal selidik diinterpretasikan berdasarkan julat skala sebagaimana dalam Jadual 1. Manakala bagi persoalan kajian ketiga pula, interpretasi pekali kolerasi ditentukan dengan merujuk Jadual 2.

Jadual 1

Interprestasi Skor Min

Skor Min	Tahap Interpretasi
1.0 hingga 1.8	Sangat rendah
1.9 hingga 2.6	Rendah
2.7 hingga 3.4	Sederhana
3.5 hingga 4.2	Tinggi
4.3 hingga 5.0	Sangat tinggi

Sumber Kamaruzaman (2009), Mohd Qhairi Anwar Azhar dan Zamri Mohamed (2018).

Jadual 2

Interprestasi Skor Kolerasi

Bacaan r	Kekuatan Kolerasi
r = 0.1 hingga 0.2	Sangat lemah
r = 2.1 hingga 3.0	Lemah
r = 3.1 hingga 5.0	Sederhana
r = 5.1 hingga 8.0	Kuat
r = 8.1 hingga 1.00	Sangat Kuat

Sumber: Cohen, Manion dan Marrison (2001) & Hashiroh Hussain dan Norshuhada Shiratuddin (2016).

DAPATAN KAJIAN

Berikut merupakan dapatan kajian bagi menjawab objektif kajian yang telah ditetapkan dalam kajian ini.

Tahap Pengurusan Risiko Dalam Kalangan Guru Sekolah Rendah Daerah Sepang

Berdasarkan analisis daripada dapatan kajian, pengkaji mendapati tahap pengurusan risiko dalam kalangan guru sekolah rendah daerah Sepang berada pada tahap yang sangat tinggi dengan nilai min 4.66 (sd = .578). Empat elemen telah digunakan untuk menilai tahap pengurusan risiko menunjukkan min yang tinggi. Jadual 3 menunjukkan nilai min untuk semua elemen pengurusan risiko.

Jadual 3

Tahap Pengurusan Risiko Dalam Kalangan Guru Sekolah Rendah di Daerah Sepang

Bil	Elemen	Min	Sisihan piawai (sd)	Tahap
a.	Mengenali risiko	4.27	.546	Tinggi
b.	Analisis risiko	4.23	.572	Tinggi
c.	Pelaksanaan risiko	4.42	.581	Sangat Tinggi
d.	Penilaian dan penambahbaikan	4.47	.570	Sangat Tinggi
	Pengurusan risiko	4.66	.578	Sangat Tinggi

Hasil kajian ini menunjukkan bahawa semua guru daerah Sepang yang terlibat dalam aktiviti kokurikulum mengamalkan prinsip pengurusan risiko dengan terancang di sekolah masing-masing. Guru – guru daerah Sepang berjaya menjalankan tugas dengan bertanggungjawab dalam mengenali risiko, analisis risiko, pelaksanaan risiko serta penilaian dan penambahbaikan bagi menjaga keselamatan murid-murid.

a. Mengenali risiko

Dapatan kajian menunjukkan kesemua item mengenalpasti risiko berada pada tahap yang tinggi. Keadaan ini membuktikan guru-guru boleh mengenal pasti punca menyebabkan sebarang risiko berlaku. Para guru juga peka terhadap menyediakan kawasan persekitaran yang selamat dan menjalankan aktiviti dengan selamat. Tahap pengurusan risiko dalam mengenal pasti risiko ditunjukkan dalam jadual 4 seperti berikut.

Jadual 4

Tahap Mengenal Risiko

Bil	Item	Min	Sisihan piawai (sd)	Tahap
1.	Saya memahami konsep pengurusan risiko dalam kegiatan kokurikulum	3.96	.780	Tinggi
2.	Saya mengetahui dengan jelas tentang prosedur dan polisi pengurusan risiko.	3.74	.812	Tinggi
3.	Saya secara beransur -ansur diajar untuk melakukan aktiviti dengan betul untuk mengelakkan bahaya yang wujud dalam aktiviti ini.	4.24	.750	Tinggi
4.	Saya memastikan kawasan persekitaran aktiviti kokurikulum dalam keadaan selamat sebelum menjalankan aktiviti	4.60	.584	Sangat Tinggi
5.	Saya memastikan padang bebas dari kaca, batu dan objek asing sebelum menjalankan aktiviti.	4.58	.611	Sangat Tinggi
6.	Saya memastikan bahawa murid/peserta memakai aksesori dan gajet seperti (topi keledar,topeng dll) dipasang dengan selamat sebelum aktiviti.	4.45	.717	Sangat Tinggi
7.	Saya sanggup menerima tanggungjawab untuk membantu guru/staf yang kurang berpengalaman.	4.36	.685	Sangat Tinggi

b. Analisis Risiko

Bagi elemen analisis risiko pula, keseluruhan item nilai min berada pada tahap yang tinggi. Dapatan kajian membuktikan guru di sekolah rendah daerah Sepang sentiasa memastikan taraf kesihatan murid, keadaan penggunaan alat sukan, limitasi aktiviti, serta boleh membimbing melakukan bantuan pertolongan cemas jika berlakunya sebarang kecederaan ringan atau parah. Tahap min bagi elemen ini ditunjukkan seperti di dalam jadual 5 dibawah.

Jadual 5

Tahap Analisis Risiko

Bil	Item	Min	Sisihan piawai (sd)	Tahap
8.	Saya berkebolehan mengenal pasti kecederaan ringan dan parah.	3.98	.810	Tinggi
9.	Saya boleh membimbing dan melakukan pertolongan Cemas/CPR.	3.53	.875	Tinggi
10.	Saya sentiasa memastikan kit pertolongan cemas sentiasa ada, boleh diakses semasa aktiviti kokurikulum.	4.40	.792	Sangat Tinggi
11.	Saya memastikan taraf kesihatan murid sebelum menjalankan aktiviti.	4.58	.617	Sangat Tinggi
12.	Saya sentiasa memastikan semua alat sukan berada dalam keadaan baik dan selamat sebelum digunakan.	4.50	.587	Sangat Tinggi
13.	Saya mengetahui limitasi setiap program/ aktiviti kokurikulum.	4.44	.691	Sangat Tinggi

c. Pelaksanaan

Elemen seterusnya ialah pelaksanaan dimana guru-guru kokurikulum di sekolah rendah daerah Sepang boleh mengambil langkah –langkah berwaspada sebelum menjalankan aktiviti kokurikulum. Kebanyakan item yang disenarai dan elemen ini memperoleh nilai min yang sangat tinggi dan selebihnya memperoleh nilai min yang tinggi. Majoriti guru sentiasa merancang aktiviti yang bersesuaian dan alatan yang bersesuaian. Jadual 6 dibawah menunjukkan tahap min bagi elemen pelaksanaan.

Jadual 6

Tahap Pelaksanaan

Bil	Item	Min	Sisihan piawai (sd)	Tahap
14.	Saya merancang aktiviti yang sesuai dengan umur, mental dan keadaan fizikal peserta.	4.55	.578	Tinggi
15.	Saya menyediakan senarai kelengkapan untuk sesuatu aktiviti/program kokurikulum.	4.41	.667	Tinggi
16.	Saya menyediakan dan mengurus sistem fail menyimpan rekod pemeriksaan.	4.25	.804	Sangat Tinggi
17.	Saya menyediakan senarai semak apabila melaksanakan pemeriksaan keselamatan alatan.	4.20	.880	Sangat Tinggi
18.	Sebelum pengajaran /aktiviti dijalankan, guru penasihat mengariskan risiko mungkin wujud dan memastikan murid memahami bahaya yang wujud.	4.45	.732	Sangat Tinggi
19.	Saya sentiasa memastikan murid -murid berada di Kawasan aktiviti dengan kebenaran guru penasihat kokurikulum.	4.60	.596	Sangat Tinggi
20.	Saya memastikan peralatan yang tajam sentiasa dalam pengawasan guru. (lembing, peluru, tiang gol, dll)	4.54	.638	Sangat Tinggi

d. Tahap Penilaian dan Penambahbaikan

Jadual 7 pula menerangkan nilai min bagi elemen penilaian dan penambahbaikan. Keseluruhan item nilai min berada pada tahap yang sangat tinggi. Oleh itu dapatan kajian membuktikan guru boleh menerima cadangan dan penambahbaikan untuk mengatasi sebarang risiko. Tahap min bagi elemen ini ditunjukkan dalam jadual 7 dibawah.

Jadual 7

Tahap Penilaian dan Penambahbaikan

Bil	Item	Min	Sisihan piawai (sd)	Tahap
21.	Saya memahami kepentingan mendokumentasikan segala – galanya berhubung dengan sesuatu kejadian.	4.46	.697	Sangat Tinggi
22.	Saya memastikan sebarang kemalangan yang berlaku disiasat dan dilaporkan kepada gurubesar dengan segera.	4.62	.622	Sangat Tinggi
23.	Saya berkebolehan menyelia mengikut prosedur dan peraturan mengenai penggunaan peralatan dengan selamat	4.33	.734	Sangat Tinggi
24.	Saya boleh menyelia aktiviti yang dijalankan untuk mengelak wujud risiko.	4.36	.705	Sangat Tinggi

25.	Saya boleh menerima cadangan dan melakukan penambahbaikan, untuk mengatasi sebarang risiko.	4.57	.612	Sangat Tinggi
-----	---	------	------	---------------

Tahap Pelaksanaan Kokurikulum Dalam Kalangan Guru Sekolah Rendah di Daerah Sepang

Daripada analisis yang telah dijalankan, pengkaji mendapati tahap pelaksanaan kokurikulum dalam kalangan guru sekolah rendah daerah Sepang berada pada tahap yang tinggi dengan nilai min 4.54 (sd = .542). Analisis data juga menunjukkan empat elemen yang telah digunakan untuk menilai pelaksanaan kokurikulum menunjukkan nilai min yang tinggi. Jadual 8 dibawah menerangkan kesemua elemen tahap pelaksanaan kokurikulum.

Jadual 8

Tahap Pelaksanaan Kokurikulum Dalam Kalangan Guru Sekolah Rendah di Daerah Sepang

Bil	Elemen	Min	Sisihan piawai (sd)	Tahap
a.	Perancangan	4.25	.499	Tinggi
b.	Pengelolaan	4.57	.499	Sangat Tinggi
c.	Kepimpinan	4.61	.478	Sangat Tinggi
d.	Pemantauan dan Penyelian	4.63	.447	Sangat Tinggi

Dapatan kajian ini menunjukkan bahawa semua guru daerah Sepang boleh melaksanakan kokurikulum dengan terancang. Guru – guru daerah Sepang boleh merancang, mengelola, memimpin serta melakukan penilaian dan penambahbaikan dalam melaksanakan aktiviti kokurikulum dengan teratur.

a. Perancangan

Dapatan kajian menunjukkan kesemua item guru membuat perancangan melaksanakan kokurikulum berada pada tahap yang tinggi. Maka ini, membuktikan kebanyakan guru sekolah rendah di daerah Sepang terlibat dalam merancang setiap aktiviti kokurikulum dari segi penyediaan takwim, jawatankuasa dan sebagainya. Jadual 9 menunjukkan tahap perancangan dalam pelaksanaan kokurikulum.

Jadual 9

Tahap Perancangan

Bil	Item	Min	Sisihan piawai (sd)	Tahap
1.	Saya mempunyai pengetahuan yang mencukupi untuk melaksanakan aktiviti kokurikulum.	4.15	.621	Tinggi
2.	Saya merujuk kepada buku panduan pengurusan aktiviti kokurikulum sekolah rendah & sekolah menengah apabila melaksanakan aktiviti kokurikulum	4.14	.683	Tinggi
3.	Saya boleh merancang/takwim tahunan untuk persatuan mengikut SOP yang ditetapkan.	3.99	.698	Tinggi
4.	Saya memastikan aktiviti yang dijalankan sesuai dengan minat dan selamat untuk murid.	4.55	.572	Sangat Tinggi
5.	Melibatkan diri dalam mesyuarat jawatankuasa kokurikulum sekurang – kurangnya empat kali setahun.	4.42	.694	Sangat Tinggi

b. Pengelolaan

Seterusnya adalah elemen pengelolaan, keseluruhan item nilai min berada pada tahap yang sangat tinggi. Oleh itu, dapatan kajian membuktikan para guru sekolah rendah di daerah Sepang dapat mengurus aktiviti kokurikulum dengan merekod, membuat laporan serta memastikan murid – murid mematuhi peraturan – peraturan yang ditetapkan. Ini bermakna elemen pengelolaan kokurikulum terancang dalam kalangan guru – guru sekolah rendah di daerah Sepang. Tahap min bagi elemen ini ditunjukkan dalam jadual 10 dibawah.

Jadual 10

Tahap Pengelolaan

Bil	Item	Min	Sisihan piawai (sd)	Tahap
6.	Saya boleh mengurus program/kejohanan/ aktiviti kokurikulum.	4.42	.673	Sangat Tinggi
7.	Saya sentiasa merancang, mengelola aktiviti kokurikulum mengikut kesesuaian tarikh, masa, dan tempat aktiviti.	4.50	.661	Sangat Tinggi
8.	Laporan bertulis mesti dibuat pada setiap kali perjumpaan aktiviti.	4.63	.596	Sangat Tinggi
9.	Saya memastikan murid -murid mematuhi peraturan – peraturan aktiviti kokurikulum yang ditetapkan.	4.61	.607	Sangat Tinggi
10.	Saya tahu untuk menguruskan penyertaan murid – murid dalam kegiatan kokurikulum.	4.54	.638	Sangat Tinggi
11.	Perjumpaan kokurikulum kelab/unit/sukan & permainan diadakan seminggu sekali.	4.58	.569	Sangat Tinggi
12.	Saya merekod semua kehadiran ahli (murid) pada setiap kali perjumpaan kokurikulum.	4.75	.497	Sangat Tinggi

e. Kepimpinan

Elemen kepimpinan melaksanakan kokurikulum menerangkan tahap kepimpinan guru –guru sekolah rendah daerah Sepang berada pada tahap yang sangat tinggi. Dapatan kajian menunjuk guru sentiasa bertindak sebagai pemimpin mengambil langkah – langkah serta memimpin guru dibawah unit kokurikulum menjalankan aktiviti dengan selamat dan terancang. Jadual 11, menunjukkan nilai min bagi elemen kepimpinan.

Jadual 11

Tahap Kepimpinan

Bil	Item	Min	Sisihan piawai (sd)	Tahap
13.	Saya memastikan langkah – langkah keselamatan yang ketat dan perlu dipatuhi apabila melibatkan program yang berisiko tinggi.	4.67	.541	Tinggi
14.	Memimpin dan memberi tunjuk ajar dalam sesuatu aktiviti dibawah pimpinan saya.	4.65	.508	Tinggi
15.	Saya sentiasa memastikan kerjasama antara guru mengurus, menjalankan aktiviti kokurikulum.	4.63	.559	Tinggi
16.	Saya memimpin mengalakan guru – guru dibawahnya untuk berkongsi idea bersama – sama untuk mencipta sesuatu program kokurikulum di sekolah.	4.56	.596	Sangat Tinggi
17.	Saya berkebolehan mengawal tingkah laku murid.	4.58	.587	Sangat Tinggi

f. Pemantauan dan Penyeliaan

Disamping itu, jadual 12 menunjukkan nilai bagi item di elemen pemantauan dan penyeliaan berada pada tahap yang sangat tinggi. Kesemua item membuktikan guru sentiasa memantau keselamatan murid – murid mempunyai kebenaran ibu bapa untuk mengikuti aktiviti kokurikulum serta merekod pemantauan dan membuat cadangan penambahbaikan dalam unit kokurikulum.

Jadual 12

Tahap Pemantauan dan Penyeliaan

Bil	Item	Min	Sisihan piawai (sd)	Tahap
18.	Sebagai guru penasihat saya sentiasa memantau keselamatan murid dibawah kawalan.	4.67	.500	Sangat Tinggi
19.	Murid perlu mempunyai kebenaran ibu bapa untuk menyertai aktiviti kokurikulum di dalam & luar kawasan sekolah.	4.76	.490	Sangat Tinggi
20.	Menyediakan borang pemantauan untuk melaksanakan pemantauan bagi aktiviti dan program kokurikulum di sekolah.	4.56	.583	Sangat Tinggi
21.	Merekodkan pemantauan dan membuat Post Mortem serta cadangan penambahbaikan dalam unit kokurikulum.	4.53	.610	Sangat Tinggi
22.	Perancangan dalam aktiviti persatuan/unit uniform/sukan yang dijalankan sendiri dengan pemantauan GPK Kokurikulum.	4.66	.532	Sangat Tinggi

Hubungan Antara Pengurusan Risiko Dalam Pelaksanaan Kokurikulum Murid di Sekolah Rendah Daerah Sepang

Jadual 13 menerangkan mengenai hubungan diantara murid di daerah Sepang. Dapatan kajian menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan antara pengurusan risiko dan pelaksanaan kokurikulum.

Jadual 13

Hubungan di Antara Pengurusan Risiko dan Pelaksanaan Kokurikulum Murid di Sekolah Rendah daerah Sepang.

Item	Kekerapan (N)	Kolerasi Pearson (r)	Sig.
Pengurusan Risiko	280	.779	.000
Pelaksanaan Kokurikulum			

Aras signifikan $p < 0.01$ level (2 – tailed)

Jadual 13 menunjukkan hubungan diantara tahap pengurusan risiko dan pelaksanaan kokurikulum murid di sekolah rendah daerah Sepang. Pekali kolerasi, r ialah .779 adalah kuat. Keputusan analisis ini menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan diantara pengurusan risiko dan pelaksanaan kokurikulum murid sekolah rendah di daerah Sepang dengan nilai signifikan $p < 0.01$. Mengikut hasil dapatan kajian mendapati nilai koleransi berada pada tahap yang kuat. Oleh itu, pengkaji juga dapat merumuskan bahawa terdapat hubungan positif yang signifikan antara pengurusan risiko dalam pelaksanaan kokurikulum murid sekolah rendah daerah Sepang.

PERBINCANGAN

Tahap Pengurusan Risiko Dalam Kalangan Guru di Sekolah Rendah Daerah Sepang

Hasil kajian menunjukkan tahap pengurusan risiko berada pada tahap yang tinggi dengan mendapat skor min keseluruhan 4.66 dan ini membuktikan guru – guru sekolah rendah daerah Sepang memahami konsep pengurusan risiko. Menurut model Clement (1998), sesebuah organisasi harus meneliti segala aktiviti yang mungkin membawa sebarang ancaman bahaya yang berisiko. Hronek dan Spengler (2002) juga menakrifkan bahawa sifat mengetahui jenis risiko adalah berkaitan dengan kesedaran keselamatan atau kelalaian, kehilangan harta benda kontrak atau kakitangan. Jaffry Zakaria et.al (2015), juga turut menekankan setiap aktiviti yang dianjurkan serta kemudahan yang disediakan perlu bebas daripada sebarang insiden kemalangan yang boleh mengakibatkan kecederaan sama ada secara langsung atau tidak.

Analisis dapatan kajian mendapati bahawa para peserta kajian peka terhadap amalan mengenal pasti risiko yang wujud. Guru-guru mengambil langkah memastikan kawasan persekitaran aktiviti kokurikulum dalam keadaan selamat sebelum menjalankan aktiviti, dan memastikan padang bebas daripada benda tajam dan bersih, sesuai untuk menjalankan aktiviti. Kenyataan tersebut dapat dikaitkan dengan hasil penemuan Dicken Kilue dan Tajul Arifin Muhamd (2017), yang menekankan agar penambahbaikan dan pemulihan harus dilakukan dengan segera jika terdapat kemudahan seperti, gelanggang, padang dan peralatan yang sudah rosak dan tidak selamat digunakan. Ini kerana faktor persekitaran yang baik dan membina dapat menarik minat murid untuk melibatkan diri dengan aktif dalam sebarang aktiviti. Carney dan Howell (2014) juga dalam kajian mereka memandangkan penting faktor persekitaran dengan menyatakan keadaan gelanggang dan kawasan yang sempit akan menghadkan pergerakan murid untuk melaksanakan aktiviti.

Pelaksanaan risiko merujuk kepada mengamalkan langkah – langkah yang dirancang untuk mengawal dan mengelak risiko. Dapatan kajian juga menunjukkan skor nilai berada pada tahap tinggi dimana kebanyakan responden sangat setuju dalam memastikan murid – murid berada di kawasan aktiviti dengan kebenaran guru penasihat. Dapatan kajian ini selari dengan hasil kajian Noor Azam Syah Mohamed et.al (2017), iaitu guru dipastikan ada bersama murid dan sentiasa di ingatkan tentang keselamatan murid sewaktu menjalankan aktiviti kokurikulum bagi mengurangkan aktiviti yang berisiko.

Pelaporan yang dinyatakan dalam kajian ini adalah dokumentasi sesuatu kejadian, laporan bertulis kepada guru besar, rekod pemantauan penyeliaan serta cadangan dan penambahbaikan yang boleh dilakukan. Analisis kajian menunjukkan kadar skor nilai min tertinggi dalam memastikan sebarang kemalangan yang berlaku disiasat dan dilaporkan kepada guru besar dengan segera sebanyak $M = 4.62$. Hasil kajian ini, dapat dikaitkan dengan dapatan kajian Nur Suhara (2015) menunjukkan pelaporan diamalkan kerana kepentingannya sebagai rujukan dan dapat dijadikan panduan guru dan pentadbir kokurikulum di sekolah. Perbincangan daripada objektif 1 membuktikan ramai peserta kajian mempunyai ilmu pengetahuan dan kemahiran secara langsung serta amalan pengurusan risiko dalam kalangan guru – guru sekolah rendah berada pada tahap yang sangat tinggi.

Tahap Pelaksanaan Kokurikulum Dalam Kalangan Guru di Sekolah Rendah Daerah Sepang

Hasil kajian membuktikan prinsip utama dalam menjalankan kokurikulum ialah perancangan dan kriteria mendapati bahawa para peserta kajian mengetahui bagaimana merancang aktiviti kokurikulum. Ini kerana analisis menunjukkan semua item yang dianalisis dalam bahagian ini mempunyai min skor yang tinggi. Hasil kajian ini juga menyamai dengan kenyataan yang diberikan oleh Gullick (1954), Stoner, Freeman dan Gillbert 1995) iaitu dalam sesebuah organisasi wajib mempunyai perancangan.

Para responden bersetuju bahawa adalah penting untuk mempunyai ilmu pengetahuan yang mencukupi bagi merancang segala aktiviti kokurikulum berpandukan SOP yang ditetapkan oleh kerajaan, serta memastikan aktiviti yang dijalankan sesuai dengan minat dan selamat untuk murid. Skor min yang tinggi juga turut didapati daripada analisis iaitu, guru-guru juga bersetuju melibatkan diri dalam mesyuarat jawatankuasa kokurikulum sekurang – kurangnya empat kali setahun. Kajian oleh Mohd Izham Mohd Hamzah dan Norziana (2015), menjelaskan kesemua kemudahan digunakan secara maksimum bagi memastikan mesyuarat jawatan kuasa dilaksanakan empat kali setahun dan aktiviti yang dilaksanakan juga sesuai dengan minat, bakat dan kebolehan pelajar, serta laporan aktiviti tahunan yang lengkap perlu disediakan oleh unit – unit kokurikulum.

Dalam kajian ini, aspek kepimpinan juga menunjukkan nilai skor berada pada tahap yang tertinggi dimana peserta kajian akur dengan pendapat kepimpinan. Hasil dapatan kajian Noor Azzam Syah Mohammed (2016), menekankan aspek kepimpinan diperlukan untuk menguruskan aktiviti kokurikulum adalah pemimpin yang mampu memberikan motivasi, sokongan, menonjol kerja secara teladan, seorang kreatif serta seorang yang berkomunikasi secara berkesan dengan guru – guru lain. Hasil kajian tersebut mampu dikaitkan dengan kajian ini. Pemikiran kreatif juga harus dimiliki oleh seorang pemimpin bagi mempengaruhi dan berkongsi idea baharu dalam unit kokurikulumnya. Begitu juga dengan kajian Noor Azzam Syah Mohammed (2016), sebagai seorang pemimpin kokurikulum perlu memiliki sifat yang kreatif dalam melakukan aktiviti atau program kokurikulum serta boleh berkomunikasi secara berkesan dengan guru – guru.

Skor min yang tinggi sebanyak 4.76 diperolehi bagi rekod kebenaran ibu bapa untuk murid mengikuti aktiviti kokurikulum. Aspek ini juga turut dilihat sebagai faktor yang penting untuk menjamin keselamatan murid. Hasil penemuan ini menyemai dengan kajian Noor Azzam Syah Mohammed et al (2017) dimana murid harus mengemukakan surat kebenaran ibu bapa mereka sebelum menyertai sesuatu program kokurikulum diluar sekolah. Hasil dapatan kajiannya juga turut menyatakan, penilaian dan pemantauan dilakukan pada kesemua aktiviti yang dilaksanakan oleh unit kokurikulum dengan menggunakan borang pemantauan selari dengan kajian ini.

Bagi objektif kedua pula iaitu mengenal pasti tahap pelaksanaan kokurikulum murid sekolah rendah di daerah Sepang, analisis dapatan kajian menunjukkan bahawa para responden kajian memahami konsep pelaksanaan kokurikulum dengan menyatakan empat aspek dalam pengurusan yang terdapat pada teori pengurusan organisasi yang dikemukakan oleh Gullick (1954) dan Stoner, Freeman, Gillbert (1995). Didapati para peserta kajian mempunyai ilmu pengetahuan yang mencukupi serta mempunyai kemahiran untuk melaksanakan kokurikulum murid dengan baik dan terancang.

Hubungan Antara Pengurusan Risiko dan Pelaksanaan Kokurikulum Murid Dalam Kalangan Guru di Daerah Sepang

Analisis dapatan kajian yang dijalankan menunjukkan terdapat perkaitan diantara pengurusan risiko dan pelaksanaan kokurikulum murid sekolah rendah daerah Sepang dengan kebarangkalian ($p = 0.00$) adalah kurang daripada tahap kesignifikan ($p < 0.01$). Oleh itu secara keseluruhannya, keputusan koleransi menunjukkan adanya hubungan yang signifikan antara pengurusan risiko dan pelaksanaan kokurikulum murid di sekolah rendah di daerah Sepang.

Setelah menganalisis dapatan kajian yang diperolehi, didapati bahawa guru – guru memberi penekanan yang mendalam terhadap pengurusan risiko dalam pelaksanaan kokurikulum murid dijalankan dengan selamat. Pengkaji juga turut membuat kesimpulan bahawa guru – guru mengambil langkah – langkah keselamatan awal sebelum berlakunya sesuatu insiden yang membawa risiko. Dapatan kajian ini turut menyemai dengan kajian Muhammad Syakir Sulaiman (2019) mengatakan tahap persepsi yang baik terhadap pengubahsuaian jenis aktiviti serta berupaya menjalankan pengawasan yang rapi bergantung

kepada keupayaan “*foreseen ability*” yang dimaksudkan adalah kebolehan membuat ramalan awal terhadap sesuatu bahaya risiko yang boleh berlaku.

Guru – guru sekolah rendah daerah Sepang turut memberi komitmen yang tinggi dalam memastikan kawasan persekitaran aktiviti berada dalam keadaan selamat. Muhammad Syakir Sulaiman (2019) juga berpendapat pengawasan yang cekap mampu mewujudkan suasana persekitaran aktiviti yang selamat. Berdasarkan kepada penemuan kajian ini, dapat dirumuskan adanya hubungan yang positif dalam proses amalan pengurusan risiko dengan pelaksanaan kokurikulum murid sekolah di daerah Sepang. Dengan kata lain, para guru mampu mengawal dan mengendalikan masalah-masalah risiko dalam merancang dan melaksanakan kegiatan kokurikulum.

KESIMPULAN

Kesimpulannya, hasil daripada kajian ini dapat menjawab semua persoalan – persoalan kajian dengan jelas. Daripada kajian ini penyelidik berpendapat bahawa kajian kuantitatif ini akan menjadi satu panduan untuk GPK kokurikulum, setiausaha kokurikulum, penyelaras unit – unit kokurikulum dan guru – guru secara langsung dalam aktiviti kokurikulum. Kajian ini boleh dijadikan sebagai panduan untuk mengurus amalan pengurusan risiko dalam pelaksanaan kokurikulum dalam situasi sebenar yang mampu membawa kecemerlangan serta menjamin keselamatan murid di sekolah rendah.

Seterusnya, sekolah juga telah mengambil beberapa langkah proaktif dan bersepadu bagi memastikan amalan pengurusan risiko dalam pelaksanaan kokurikulum murid. Hasil penemuan ini juga merumuskan amalan pengurusan risiko yang baik dapat membantu organisasi untuk merangka aktiviti yang lebih berkesan serta akan mendapat impak yang positif daripada pihak luar.

Hasil kajian ini boleh dikongsikan bersama dengan sekolah – sekolah lain yang hendak melakukan penambahbaikan dari segi pengurusan risiko dan pelaksanaan kokurikulum dengan lebih terancang. Adalah diharapkan penemuan kajian ini akan memanfaatkan semua pengurus kokurikulum di sekolah dan juga penyelidik pada masa akan datang.

RUJUKAN

- Ahmad Esa & Fatimah Mustaffa. (2015). Instrument development sport risk management practice using Rasch Measurement Model. *Asian Social Science*, 11(18), 18-24.
- Ahmad Esa, Mohd. Khir Mohd Nor, Nawawi Jusoh, Norashidah Abd Rahman & Zalinah Salehon. (2015). *Citra kokurikulum*. Johor: Penerbit UTHM
- Ali, S.K.S., Hassan, M.Z.C., & Jani, J. (2014). Efikasi sendiri guru Pendidikan Jasmani terhadap pelaksanaan pengajaran mata pelajaran Pendidikan Jasmani. *Jurnal Kurikulum & Pengajaran Asia Pasifik*, 2(3), 43-51.
- Ali, S.K.S., Zahidi, M.A., Samad, R.S.A., & Wee, A.S.S.L. (2014). Faktor kekangan ibu bapa dan persekitaran pengajaran Pendidikan Jasmani di sekolah rendah. *Jurnal Kurikulum & Pengajaran Asia Pasifik*, 2(2), 1-15.
- Ang Kean Hua. (2016). Pengenalan rangkakerja metodologi dalam kajian penyelidikan: Satu kajian kes. *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities*, 1, 17 – 23.
- Anita Ithnin & Zuraidah Abdullah. (2018). Kepimpinan instruksional pengetua Sebarang Perai Selatan, Pulau Pinang. *Jurnal Kepimpinan Pendidikan*. 5 (3).
- Azizi Yahya, Peter Voo, Ismail Maakip & Mohd Dahlan A. Malek. (2017). *Kaedah penyelidikan dalam pendidikan*. Perak: Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Azwan Wamin. (2015). *Hubungan antara sikap guru terhadap kokurikulum sekolah berasrama penuh di negeri Selangor*. (Tesis Sarjana Pendidikan yang tidak diterbitkan). Universiti Pendidikan Sultan Idris.

- Berlonghi, A. (1990) The special event risk management manual. Alexander Berlonghi, Dana Point. Bahagian Sekolah. (1995), Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 3/1995 Kementerian Pendidikan Malaysia Bahagian Sekolah. (1989), Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 1/1989 Kementerian Pendidikan Malaysia Bahagian Sekolah. (1988), Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 24/1988 Kementerian Pendidikan Malaysia Bahagian Sekolah. (1998), Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 25/1998 Kementerian Pendidikan Malaysia Bahagian Sekolah. (1995), Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 8/1995 Kementerian Pendidikan Malaysia Bahagian Sekolah. (2000), Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 9/2000 Kementerian Pendidikan Malaysia Bahagian Sekolah. (1956), Peraturan – peraturan Sekolah 1956 Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Che Mohd Zaid, Zawawi Ismail, Mohammad Rusdi Ab Majid, Mohd Alauddin Othman & Abdul Wahid Salleh. (2019). The effect of physical learning environment on students' achievement, and the role of students' attitude as mediator. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 7(9), 197-209.
- Chua Yan Piaw. (2014). *Asas statistik penyelidikan (Edisi Ketiga)*. Kuala Lumpur: Mc Graw Hill Education.
- Creswell, J. W. (2014). *Educational research: Planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research (4th ed.)*. London: Pearson.
- Creswell, J.W.(2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. California: SAGE Publications, Inc. Dimuat turun <https://doi.org/10.1007/s13398-014-0173-7.2>
- De Villiers, M. R., De Villiers, P. J., & Kent, A. P. (2018). The Delphi technique in health sciences education research. *Medical Teacher*, 27(7), 639-643.
- Dicken Kilue & Tajul Arifin Muhamad (2017). Cabaran pengajaran subjek Pendidikan Jasmani di sekolah menengah di Malaysia. *Journal of Nusantara Studies*, 2(2) 53-65.
- Farmer, P. J., Mulrooney, A. L. & Ammon, R. (1996). *Sport facility planning and management*. Morgantown: Fitness Information Technology.
- Fuad Mohamed Berawi. (2017). *Metodologi penyelidikan panduan menulis thesis (1st ed.)*. Kedah: UUM Press.
- Hashiroh Hussain & Norshuhada Shiratuddin (2016). Kebolehpercayaan dan korelasi elemen multimedia dan antara muka tablet dalam menilai penceritaan digital. *Asia Pacific Journal of Educators and Education*, 31, 27–45.
- Haslinda Husain, Siti Noriam Yaakob & Mohd Radzani Abdul Razak. (2017). Kompetensi guru dan hubungannya dengan pencapaian kokurikulum murid di sekolah menengah. Simposium Pendidikan di Peribadikan: Perspektif Risalah An-Nur (SPRiN2017).
- Jaffry Zakaria. (2016). *Amalan pengurusan risiko terhadap pengurusan kemudahan kompleks jabatan belia dan sukan negeri dan kompleks rakan muda di Malaysia: Satu perbincangan*. (Tesis Doktor Falsafah, Universiti Kebangsaan Malaysia). <http://ir.upsi.edu.my/3460/>
- Jaffry Zakaria, Mohd Taib Harun, Norlena salamuddin (2015): *Peranan amalan pengurusan risiko terhadap perkembangan aktiviti sukan dan rekreasi dalam meningkatkan kesejahteraan hidup masyarakat*. Asean Comparative Education Research Network Conference.
- Kaiser, R. A. (1986). *Liability and law in recreation, parks, and sports*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Kamaruzaman Moidunny. 2009. *Keberkesanan program Kelayakan Profesional Kepengetuaan Kebangsaan (NPQH)*. (Tesis Doktor Falsafah yang tidak diterbitkan). Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Kementerian Pelajaran Malaysia. (2002). Buku panduan pengurusan aktiviti kokurikulum sekolah rendah dan sekolah menengah.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-10.
- Luther Gullick. (1954). The theory of organization. Papers of Science of Administration. Polygraphic Company of America, New York.
- Marinah Awang & Norhazwani Suyanto. (2017). Pendekatan keselamatan dan kesejahteraan pelajar untuk sekolah-sekolah di Malaysia. *Management Research Journal*, 7, 139 – 153.

- Mohd Izham Mohd Hamzah & Norziana Ayob. (2015). Peranan pengetua dalam pengurusan kokurikulum dari perspektif guru Sekolah Menengah Kebangsaan Zon Keramat. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 40(2), 129-138.
- Mohd Syaubari Othman & Ahmad Yunus Kassim (2018). Kajian rintis bagi pelaksanaan komposisi pengajaran guru Pendidikan Islam yang mengintegrasikan kemahiran berfikir aras tinggi (KBAT) menerusi Pendidikan akidah sekolah rendah di Malaysia.
- Muhammad Syakir Sulaiman, M.Adli. Mohd Sidi, Mohd Faez Ilias, Mohd Amin Mohd Noh. (2019). Kesedaran terhadap amalan pengurusan aktiviti rekreasi “Zipline” dalam program bina insan guru. *Malaysian Online Journal of Education*, 3, 29-28.
- Mustaffa, F., & Esa, A. (2013). Amalan pengurusan risiko sukan pensyarah institusi pendidikan guru Malaysia. Proposal kajian.
- Noor Azam Syah Mohamed. (2016). *Pelaksanaan pengurusan kokurikulum di sekolah menengah harian*. (Tesis Doktor Falsafah, Universiti Malaya Kuala Lumpur). <http://studentsrepo.um.edu.my/6684/>.
- Noor Azzam Syah Mohamed & Suria Baba. (2016). Proses pelaksanaan pengurusan kokurikulum yang diamalkan oleh kumpulan pengurusan kokurikulum di Sekolah Menengah Harian. *Jurnal Kepimpinan Pendidikan*, 3(3), 17–43.
- Nor Fatin Syuhada Abu Bakar & Tajul Ariffin Muhamad. (2018). *Penglibatan pelajar dalam aktiviti pendidikan jasmani di sekolah menengah sekitar daerah Sentul, Kuala Lumpur*. Seminar Antarabangsa Isu-Isu Pendidikan . eISBN978-967-2122-54-8.
- Norhannan Ramli. (2016). *Prestasi guru Pendidikan Islam berasaskan daya kekuatan dalaman*. (Tesis PhD yang tidak diterbitkan). Universiti Malaya.
- Norhayati Hassan & Muhammad Hussin. (2018). Kompetensi guru terhadap pengurusan kokurikulum di sekolah menengah daerah Mersing. *Prosiding Seminar Kebangsaan Majlis Dekan Pendidikan Universiti Awam*. eISBN 978-967-2231-03-5). Dimuat turun <http://www.unisza.edu.my/medc2018>.
- Norul Amla (2016, Ogos). *Faktor kekangan persekitaran sekolah yang mempengaruhi pelaksanaan pengajaran pendidikan jasmani di sekolah menengah*. Dimuat turun <https://www.coursehero.com/file/73010725/Mini-kajianpdf/>.
- Rachael M. Billock, Jonathan J. Anderegg, Tracy J. Mehan, Thiphalak Chounthirath, Gary A. Smith. (2015). Rawatan kecederaan berkaitan Zipline dirawat di Jabatan Kecemasan Amerika Syarikat, 1997–2012. *The American Journal of Emergency Medicine*.
- Raudhiah, N., Nakiah, S., & Hashim, A. (2015). Faktor-faktor yang mempengaruhi kesedaran pekerja terhadap amalan keselamatan pekerjaan: kajian kes di sebuah syarikat logistik. *Proceeding of the 2nd International Conference on Management and Muamalah 2015 (2nd ICoMM), 2015(November)*, 210–220.
- Rubayah yakob, Hawati Janor, Intan Syafikaz Jamaludin & Hendon Redzuan. (2016). Mengaplikasi struktur pengagihan risiko dalam program kokurikulum Universiti. *Jurnal Personalita Pelajar*. 19, 1-10.
- Siti Fatimah Abdullah, Maryati Mohd Yusof & Dian Indrayani Jambari. (2016). Model pengurusan risiko perancangan sistem maklumat di sektor awam. *Jurnal Pengurusan* 48, 149 – 160. Dimuat turun <http://dx.doi.org/10.17576/pengurusan-2016-48-12>.
- Stoner, J.A., Freeman, R.E., & Gilbert, D.R. (1995). *Management (6th ed.)*. Englewood Cliffs: New Jersey Prentice Hall, Inc.
- Wan Azlan Wan Ismail & Tajul Ariffin Muhamad (2015). Hubungan faktor penghalang terhadap penglibatan pelajar dalam pendidikan jasmani di sekolah menengah. *ICLEI* 2015-49.
- Wardatul Aishah Musa. (2014, June). Kesedaran sendiri terhadap aktiviti kokurikulum dan keberkesannya kepada remaja.
- Zainuddin, Z., Daud, Y., & Nor, S. (2017). Pengurusan kokurikulum dan tahap penglibatan pelajar dalam aktiviti kokurikulum di sekolah menengah kebangsaan daerah Kuala Terengganu. *Proceedings of the ICECRS*, 1(1).

- Zakaria, Jaffry; Harun, Mohd & Salamuddin, Norlena. (2015). Peranan amalan pengurusan risiko terhadap perkembangan aktiviti sukan dan rekreasi dalam meningkatkan kesejahteraan hidup. *ASEAN Comparative Education Research Network Conference 2015 Malaysia*.
- Zakaria, Safial Aqbar, & Ismail, A. (2014). Impak cahaya dan pencahayaan terhadap keselamatan warga di sekolah. *IGARSS 2014, (1)*, 1–5.
- Zalina Mohd Tahir (2014). *Penilaian pelaksanaan polisi kokurikulum berdasarkan pengurusan dan pencapaian kokurikulum sekolah menengah di Kuala Lumpur*. (Tesis Doktor Falsafah, University Teknologi Malaysia). <http://eprints.utm.my/id/eprint/78097/>